

UNIVERSITATEA “LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ECONOMIE

TEZĂ DE DOCTORAT

Coordonator de doctorat:

Prof. Univ. Dr. Ileana TACHE

Student-doctorand:

Stavre-Alexandru BUCOI

Sibiu

2016

UNIVERSITATEA “LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ECONOMIE

Impactul Social al Politicii Europene de Transport

Coordonator de doctorat:

Student-doctorand:

Prof. univ. dr. Ileana TACHE

Stavre-Alexandru BUCOI

Sibiu

2016

CUPRINS

LISTĂ FIGURI	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
LISTĂ TABELE	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
LISTĂ ABREVIERI	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
INTRODUCERE	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
CAPITOLUL 1: CARACTERIZAREA SISTEMULUI GLOBAL DE TRANSPORT	
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	
1.1 Generalități	Error! Bookmark not defined.
1.2 Transportul rutier	Error! Bookmark not defined.
1.3 Transportul feroviar	Error! Bookmark not defined.
1.4 Transportul maritim	Error! Bookmark not defined.
1.5 Transportul aerian	Error! Bookmark not defined.
1.6 Transportul intermodal	Error! Bookmark not defined.
CAPITOLUL 2: TRANSPORTUL ÎN CONTEXTUL DEZVOLTĂRII DURABILE	
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	
2.1 Dezvoltarea durabilă	Error! Bookmark not defined.
2.2 România în contextul dezvoltării durabile	Error! Bookmark not defined.
2.3 Dimensiunea socială a sectorului transport	Error! Bookmark not defined.
2.3.1 Indicatori pentru sistemul de transport durabil. Măsurarea impactului social	Error! Bookmark not defined.
2.3.2 Inițiative ale UE referitor la indicatorii pentru transport durabil	Error! Bookmark not defined.
2.4 Dimensiunea socială a transportului în România	Error! Bookmark not defined.
2.4.1 Indicatorii de Dezvoltare Durabilă în România (IDDR)	Error! Bookmark not defined.
2.4.2 Cheltuielile populației cu transportul	Error! Bookmark not defined.
2.4.3 Mobilitatea populației	Error! Bookmark not defined.
2.4.4 Transportul public local de pasageri	Error! Bookmark not defined.
2.4.5 Gradul de motorizare	Error! Bookmark not defined.
2.4.6 Lungimea drumurilor publice (indicator IDDT)	Error! Bookmark not defined.
2.4.7 Persoane ucise în accidente de circulație rutieră (indicator IDDR)	Error! Bookmark not defined.
2.5 Sectorul transport și consumul de energie	Error! Bookmark not defined.
2.5.1 Consumul de energie în transport în Europa	Error! Bookmark not defined.
2.5.2 Consumul de energie în transport în România	Error! Bookmark not defined.
CAPITOLUL 3: POLITICI EUROPENE PRIVIND TRANSPORTUL	ERROR!
BOOKMARK NOT DEFINED.	
3.1 Politica de transport a Uniunii Europene	Error! Bookmark not defined.
3.1.1 Istoricul dezvoltării politicii de transport europene comune	Error! Bookmark not defined.
3.1.2 Cartea Albă „Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor – Către un sistem de transport competitiv și eficient din punct de vedere al resurselor”	Error! Bookmark not defined.
3.1.3 Actorii instituționali ai politicilor europene de transport	Error! Bookmark not defined.
3.2 Rețeaua transeuropeană de transport (TEN –T)	Error! Bookmark not defined.
3.2.1 Aspecte generale. Istoric	Error! Bookmark not defined.
3.2.2 Noua Politică de infrastructură a UE: Coridoarele Tallinn	Error! Bookmark not defined.
3.2.3 Coridoarele Tallinn versus Coridoarele Helsinki	Error! Bookmark not defined.
3.2.4 Finanțarea noii politici TEN-T	Error! Bookmark not defined.

3.3 Considerații privind situația transporturilor în țările care pot participa la o viitoare extindere a UE (enlargement countries)	Error! Bookmark not defined.
3.4 Cooperarea UE cu zonele învecinate în domeniul transporturilor	Error! Bookmark not defined.
3.4.1 Coridoarele paneuropene și axele transnaționale	Error! Bookmark not defined.
3.4.2 Abordarea strategică a cooperării UE cu zonele învecinate în domeniul transporturilor	Error! Bookmark not defined.
3.5 Politica de transport a României în contextul european	Error! Bookmark not defined.
3.5.1 Contextul intern	Error! Bookmark not defined.
3.5.2 Principali actori instituționali ai politicii de transport din România	Error! Bookmark not defined.
3.5.3 Integrarea României în politica de transport europeană. Rețeaua TEN-T în România	Error! Bookmark not defined.
3.5.4 Nevoi de dezvoltare și Strategii propuse prin MPGT și POIM	Error! Bookmark not defined.
3.5.5 Analiză SWOT pentru dezvoltarea sistemului de transport intermodal în România	Error! Bookmark not defined.

CAPITOLUL 4: MODELAREA IMPACTULUI SOCIAL AL POLITICILOR

EUROPENE DE TRANSPORT

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

4.1 Definirea impactului social al transportului

Error! Bookmark not defined.

4.2 Forme de impact social al transportului

Error! Bookmark not defined.

4.3 Modelarea impactului social al transportului

Error! Bookmark not defined.

4.3.1 Modele europene pentru impactul social al transportului

Error! Bookmark not defined.

4.3.2 Modelul ASTRA-EC

Error! Bookmark not defined.

CAPITOLUL 5: IMPACTUL POLITICILOR DE TRANSPORT ASUPRA

INDICATORILOR SOCIALI

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

CONCLUZII

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

BIBLIOGRAFIE

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ANEXE

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

Cuvinte cheie: transport, moduri de transport, rețele transeuropene, impact social, indicatori sociali, politica de transport

Conținutul lucrării:

Lucrarea este structurată în cinci capitole, introducere și concluzii, 12 anexe, o listă a figurilor și o listă a tabelelor, o listă de abrevieri și o listă bibliografică.

În primul capitol este descris succint sistemul de transport, în general, după care sunt prezentate pe scurt principalele moduri de transport (cel rutier, cel feroviar, cel aerian și cel maritim) și conceptul de transport intermodal, ca soluție de îmbunătățire a performanței sistemului de transport într-un context global. Scopul acestui capitol este familiarizarea cititorului cu sistemul de transport, cu elementele sale definitorii și cu locul ocupat de acesta în dezvoltarea societății. Sunt prezentate statistici actuale, relevante despre sistemul de transport și despre principalele sale moduri pentru a se evidenția maniera în care acestea au evoluat, care este situația actuală și ce trenduri importante se conturează. Informațiile sunt prezentate la nivel global și regional, urmărind de fiecare dată evidențierea poziției ocupate de regiunea Europa.

În capitolul al doilea este tratată problematica sistemului de transport în contextul general al dezvoltării durabile. După o scurtă prezentare teoretică a conceptului de dezvoltare durabilă și a fundamentării sale pe baza teoriilor economice, este prezentată dimensiunea socială a sectorului transport (una din componentele de bază ale dezvoltării durabile, alături de dimensiunea economică și cea de mediu) prin prisma indicatorilor de dezvoltare durabilă utilizați în Europa și în România. Pentru România sunt prezentați indicatorii relevanți care descriu impactul social al transportului utilizați de Institutul Național de Statistică, regăsiți în setul de „Indicatori de Dezvoltare Durabilă în România” (IDDR) și în setul de Indicatori de Dezvoltare Durabilă Teritorială în România (IDDT). În partea finală a acestui capitol, Secțiunea 2.4, sunt abordate principalele aspect privind consumul de energie în sectorul transport.

Preocuparea centrală din capitolul al treilea constă în reliefaarea principalelor evoluții cu privire la politica transporturilor în UE. Sunt prezentate etapele istorice importante și este detaliat

documentul „Cartea Albă - Foaie de parcurs pentru crearea unui spațiu european unic al transporturilor - Către un sistem de transport competitiv și eficient din punctul de vedere al resurselor”, document programatic prin care este definită strategia în domeniul transporturilor până în 2050. Sunt descrise rețeaua TEN-T și noua politică de infrastructură a UE pe baza coridoarelor Tallinn, având în vedere atât abordarea strategică a cooperării UE cu zonele învecinate în domeniul transporturilor, cât și situația transporturilor în țările care pot participa la o viitoare extindere a UE.

Pentru întregirea acestui cadru sunt prezentați principalii actori instituționali ai politicii de transport în Europa și în România. O atenție deosebită se acordă aspectelor privind integrarea României în politica de transport europeană, fiind detaliate nevoile de dezvoltare și strategiile propuse prin „Master Planului General de Transport al României” (MPGT) și Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM).

În finalul capitolului, este prezentată o abordare cantitativă, pornind de la „analiza SWOT a sectorului de transport din România în perspectiva dezvoltării transportului intermodal”, prezentată în „*Strategia de transport intermodal în România – 2020*”, realizată de „Ministerul Transporturilor și Infrastructurii” în luna mai 2011. În acest scop au fost utilizate date cantitative furnizate de autor și de patru specialiști din zona activităților logistice și au fost formulate concluzii privind abordarea strategică viitoare care este propusă.

Capitolul al patrulea este dedicat aspectelor privind modelarea impactului social al politicii de transport europene. Se definește conceptual de impact social al transportului și se prezintă succint cele mai studiate forme de impact social al transportului în literatura de specialitate. De asemenea, se prezintă pe scurt trei dintre cele mai cunoscute modele de estimare a impactului social al transportului utilizate la nivel european: TREMOVE, PRIMES-TREMOVE și TRANSTOOLS. În partea a doua a capitolului se detaliază modelul ASTRA-EC, rezultat al proiectului ASSIST, dedicat suplinirii lipsurilor sesizate odată cu apariția Cărții Albe a transporturilor din anul 2011, în ceea ce privește analiza de impact a măsurilor și politicilor europene pentru transport, în special în abordarea dimensiunii sociale.

În capitolul al cincelea este realizată simularea folosind modelul ASTRA-EC pornind de la diverse scenarii. Sunt efectuate analize pornind de la compararea scenariilor simulate cu scenariul de referință și se concluzionează asupra impactului diferitelor măsuri de politică de transport asupra indicatorilor sociali

În ultima parte a lucrării sunt prezentate concluziile finale ale cercetării, elementele de noutate, limitele precum și viitoare direcții de cercetare posibile.